2. Selv om der ifølge artikel 4, stk. 2, i direktiv 74/561 i særlige tilfælde kan indrømmes en ikke-tidsbegrænset fritagelse fra betingelsen om faglig dygtighed for at give en transportvirksomhed mulighed for at fortsætte driften, gælder dette dog kun inden for de fastsatte grænser og under de omstændigheder, som anføres i artiklens stk. 1, dvs. i de særlige begrundede tilfælde, hvor den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring, afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet.
3. Artikel 5, stk. 2, i direktiv 74/561, hvorefter fysiske personer, som i tidsrummet fra den 31. december 1974 til den 1. januar 1978 har fået tilladelse til at udøve erhvervet med godstransport ad landevej uden at have ført bevis for deres faglige dygtighed, skal gøre dette inden 1. januar 1980, kan ikke gøres gældende mod personer, som i medfør af artikel 4, stk. 2, i samme direktiv har fået en definitiv fritagelse, idet de har mindst tre års erfaring med hensyn til den daglige ledelse af virksomheden.
4. Begrebet »fysisk uskikket« i direktivets artikel 4, stk. 1, omfatter ikke det forhold, at en person opnår den alder, hvor han ikke længere anses for arbejdsdygtig.

I sag 146/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 er indgivet til Domstolen af Raad van State, Afdeling rechtspraak (domsafdelingen) for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

A. J. WATTENBERG

og

STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT (statssekretæren for trafik, vandbygning og offentlige arbejder)

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 74/561/EØF af 12. november 1974 om adgang til erhvervet med godstransport ad landevej i indenlandsk og international transport (EFT L 308, s. 18),

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af formanden for første afdeling J. Mertens de Wilmars, dommerne A. M. Donner og A. O'Keeffe,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

A — Rådets direktiv

Med henblik på en samordning af medlemsstaternes lovgivning på transportområdet udstedte Rådet den 12. november 1974 direktiv 74/561/EØF om adgang til erhvervet med godstransport ad landevej i indenlandsk og international transport.

Artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv bestemmer, at fysiske personer eller virksomheder, som ønsker at udøve erhverv med godstransport ad landevej, bl. a. skal opfylde betingelsen med hensyn til faglig dygtighed.

De kundskaber, som kræves for at opfylde denne betingelse, præciseres i et bilag til direktivet; hvorledes disse kundskaber kan erhverves, angives i artikel 3, stk. 4:

»... enten ved deltagelse i kursus eller gennem praktisk erfaring i en transportvirksomhed, eller ved en kombination af de to systemer ...«.

Ifølge direktivets artikel 4, stk. 1, kan der indrømmes fritagelse for at opfylde betingelsen med hensyn til faglig dygtighed »midlertidigt i et tidsrum af højst et år, der kan forlænges i højst seks måneder i særlige tilfælde«, »hvor den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring ad landevej, eller den fysiske person, der opfylder kravet« om faglig dygtighed »afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet.«

I henhold til direktivets artikel 4, stk. 2, kan de kompetente myndigheder i medlemsstaterne »undtagelsesvis i visse særlige tilfælde« give en ikke tidsbe-

grænset tilladelse til, at driften af transportvirksomheder videreføres af en person, dersom den pågældende har »mindst tre års erfaring med hensyn til den daglige ledelse af den pågældende virksomhed«.

Direktivets artikel 5, stk. 2, bestemmer, at:

»... fysiske personer, som i tidsrummet fra den 31. december 1974 til den 1. januar 1978 enten

— har fået tilladelse til at udøve erhverv med godstransport ad landevej uden at have ført bevis for opfyldelse af kravet om faglig dygtighed i henhold til nationale bestemmelser eller

— er blevet udpeget til vedvarende og faktisk at lede transportarbejdet i en virksomhed,

skal inden den 1. januar 1980 opfylde den i artikel 3, stk. 4, omhandlede betingelse med hensyn til faglig dygtighed ...«

B — De pågældende nationale lovbestemmelser

Den nederlandske lov om fragtbilkørsel (Wet Autovervoer Goederen — WAG) bestemmer i artikel 56, stk. 1, at der kun gives tilladelse til at udøve erhvervet med godstransport, såfremt bl. a. betingelsen om faglig dygtighed er opfyldt, men at ministeren i særlige tilfælde kan indrømme fritagelse herfra. Anordningen til gennemførelse af denne lov bestemmer i artikel 128, at der til opfyldelse af denne betingelse kræves besiddelse af et af ministeren godkendt fagligt bevis, samt attestation fra Rijksinspecteur for, at vedkommende mod vederlag har arbejdet i en godstransportvirksomhed i to år.

C — De faktiske omstændigheder

A. J. Wattenberg (født i 1936) har i flere år arbejdet i en transportvirksomhed, som oprindeligt blev ledet af hans far (født i 1903) som enkeltmandsvirksomhed, og senere på et ikke nærmere angivet tidspunkt — dog før 1968 — af ham selv.

For at kunne drive sin nye virksomhed ansøgte A. J. Wattenberg ved skrivelse af 1. februar 1977 om fritagelse for betingelsen om faglig dygtighed i artikel 56, stk. 1, sidste pkt., i WAG.

Statssekretæren for trafik meddelte ved afgørelse af 4. maj 1977 den ønskede fritagelse, men begrænsede dens gyldighed til den 1. januar 1980. Denne begrænsning blev navnlig begrundet med bestemmelserne i ovennævnte rådsdirektiv.

D — De præjudicielle spørgsmål

Ved mellemafgørelse af 13. juni 1978 har Raad van State, som pådømmer sagen, besluttet at udsætte sagen og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Kan medlemsstaterne i medfør af artikel 3, stk. 4, i Rådets direktiv 74/561/EØF af 12. november 1974 om adgang til erhvervet med godstransport i indenlandsk og international transport frit indføre en ordning, hvorefter betingelsen om faglig dygtighed — foruden ved erhvervelse af det faglige bevis —

også er opfyldt, når den kompetente myndighed eller institution fastslår den faglige dygtighed på grundlag af en solid og lang praktisk erhvervserfaring af mindst seks års varighed i ledende funktion i en transportvirksomhed?

2. Bliver en tilladelse til at udøve erhverv med godstranport ad landevej, som en medlemsstats kompetente myndigheder har udstedt efter den 31. december 1974 men før den 1. januar 1978 til en fysisk person, ugyldig, såfremt vedkommende i henhold til nationale bestemmelser ikke skulle bevise sin faglige dygtighed, og ikke ifølge direktivets artikel 5, stk. 2, inden den 1. januar 1980 opfylder den i artikel 3, stk. 4, omhandlede betingelse med hensyn til faglig dygtighed, og selv om de nævnte myndigheder har meddelt denne tilladelse, fordi de fandt, at der forelå et særligt tilfælde som anført i artikel 4, stk. 2?

3. Finder artikel 4, stk. 2, i direktiv 74/561/EØF udelukkende anvendelse i det i denne artikels stk. 1 nævnte tilfælde, hvor den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring ad landevej, eller den fysiske person, der opfylder kravene efter artikel 3, stk. 1, litra a) og c), afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet, eller finder bestemmelsen også anvendelse i andre tilfælde?

4. Såfremt spørgsmål 3 besvares bekræftende, omfatter begrebet »fysisk uskikket« i direktivets artikel 4, stk. 1, også det forhold, at en person opnår den alder, hvor han ikke længere anses for arbejdsdygtig?

Raad van State finder nemlig, at dens afgørelse afhænger af, om sagsøgte i hovedsagen har fortolket direktivets artikel 4, stk. 2, korrekt, da fritagelsens gyldighed blev begrænset i medfør af artikel 5, stk. 2. Raad finder desuden, at det ikke klart af ordlyden af artikel 4 fremgår, om der kan meddeles en sådan fritagelse, som anført i artiklens stk. 2, i andre end det i artiklens stk. 1 nævnte tilfælde.

Afgørelsen fra Raad van State er indgået til Domstolen den 19. juni 1978.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse, og såfremt den nederlandske regering, som har indgivet skriftligt indlæg, ikke har indvendinger herimod, at henvise sagen til første afdeling. Den nederlandske regering har erklæret sig enig i sagens henvisning til første afdeling.

II — Sammendrag af de skriftlige indlæg indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

A — Vedrørende det første præjudicielle spørgsmål

Den *nederlandske regering* har anført, at selv om spørgsmålet besvares bekræftende, vil dette ikke berøre forpligtelsen, som Nederlandene pålægger virksomhedsindehaveren, til at godtgøre sin

faglige dygtighed på den i den nederlandske lov foreskrevne måde, som er en kombination af de to systemer til konstatering af de i direktivet foreskrevne faglige kundskaber: aflæggelse af en eksamen og praktisk erfaring.

Kommissionen har også understreget, at Rådets direktiv indtil en senere samordning af de nationale lovgivninger vedrørende erhvervelsen af de faglige kundskaber overlader det til medlemsstaterne at afgøre, hvorvidt den faglige dygtighed skal erhverves ved kursus, praktisk erfaring eller en kombination af de to betingelser.

B — Vedrørende det andet præjudicielle spørgsmål

Den *nederlandske regering* er af den opfattelse, at direktivets artikel 5, stk. 2, er rettet til de personer, som mellem den 31. december 1974 og 1. januar 1978 er blevet anset som et særligt tilfælde og derfor har fået tilladelse til at drive transportvirksomhed. En tilladelse til at udøve erhvervet uden at have fremlagt bevis for faglig dygtighed er naturligvis ensbetydende med, at der foreligger et særligt tilfælde. Herudover skal den arbejdsgiver, som i ovennævnte periode har fået fritagelse, inden den 1. januar 1980 godtgøre at opfylde betingelsen med hensyn til faglig dygtighed; dersom det ikke lykkes for ham, kan han alene påberåbe sig de nationale lovbestemmelser om fritagelse.

Kommissionen har understreget, at direktivets artikel 5, stk. 2, indeholder en overgangsbestemmelse med hensyn til betingelsen om faglig dygtighed. De særlige undtagelser efter artikel 4, stk. 2, er faste og falder derfor uden for ovennævnte overgangsbestemmelses anvendelsesområde.

C — Vedrørende det tredje og fjerde præjudicielle spørgsmål

Den *nederlandske regering* har anført, at selve ordlyden af direktivets artikel 4 taler for en vid fortolkning af stk. 2. Tildelelse af den ikke-tidsbegrænsede tilladelse er reguleret i et særligt stykke, og der er ingen udtrykkelig henvisning til stk. 1.

En fortolkning, hvorefter stk. 2 kun kan anvendes i de i stk. 1 nævnte tilfælde, indskrænker i vidt omfang medlemsstaternes mulighed for at indrømme fritagelse for betingelsen med hensyn til faglig dygtighed i et særligt tilfælde eller i andre begrundede tilfælde, som ikke er nævnt i stk. 1. Den kunne desuden føre til den mærkelige forestilling, at en arbejdsgiver, som har nået pensionsalderen, skal anses for at være fysisk uskikket.

Kommissionen har anført, at direktivets artikel 4 hjemler visse fritagelser på grund af uforudselige omstændigheder (død, uarbejdsdygtighed), som medfører uovervindelige hindringer for mindre håndværksvirksomheder. I disse tilfælde kan der ifølge stk. 2 undtagelsesvis gives en ikke-tidsbegrænset fritagelse, men kun for betingelsen om faglig dygtighed. Det fremgår af selve udtrykket »endvidere«, at der er snæver sammenhæng mellem de to stykker.

Det forhold, at en person når pensionsalderen, er ikke en sådan uforudset omstændighed, som artikel 4, stk. 1, hentyder til.

I retsmødet den 18. januar 1979 har EF-Kommissionen, repræsenteret af sin

juridiske konsulent R. Bayens som befuldmægtiget, afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 15. februar 1979.

Præmisser

1 Ved mellemafgørelse af 13. juni 1978, indgået til Domstolen den 19. juni s. å., har Nederlandenes Raad van State, Afdeling rechtspraak (domsafdelingen) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen flere præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 74/561/EØF af 12. november 1974 om adgang til erhvervet med godstransport ad landevej i indenlandsk og international transport (EFT L 308, s. 18);

2 disse spørgsmål er rejst under en retssag vedrørende den afgørelse, som blev truffet af statssekretæren for trafik den 4. maj 1977, hvorved denne fritog sagsøger i hovedsagen for betingelsen om faglig dygtighed i artikel 56, stk. 1, sidste pkt., i den nederlandske lov om fragtbilkørsel (Wet Autovervoer Goederen — WAG), men samtidig begrænsede fritagelsen til den 1. januar 1980;

3 det fremgår af sagsakterne, at sagsøger i hovedsagen i adskillige år har arbejdet i en transportvirksomhed, der først blev ledet af hans fader som enkeltmandsvirksomhed, og siden af ham selv fra et tidspunkt, som ikke er nærmere angivet, men som i hvert fald ligger før 1968.

4 Statssekretæren anvendte artikel 56, stk 1, i ovennævnte lov, hvorefter der kun gives tilladelse til at udøve erhvervet med godstransport, såfremt bl. a. betingelsen om faglig dygtighed er opfyldt, hvilken betingelse ministeren dog i særlige tilfælde kan indrømme fritagelse for;

anordningen til gennemførelse af denne lov bestemmer, at der til opfyldelse af betingelsen om faglig dygtighed kræves besiddelse af et af ministeren

godkendt fagligt bevis samt attestation fra Rijksinspecteur for, at vedkommende mod vederlag har arbejdet i en godstransportvirksomhed i to år.

5 Rådets direktiv 74/561/EØF bestemmer i artikel 3, stk. 1, at fysiske personer eller virksomheder, som ønsker at udøve erhverv med godstransport ad landevej, bl a. skal opfylde betingelsen med hensyn til faglig dygtighed;

de kundskaber, som kræves for at opfylde denne betingelse, angives nærmere i bilaget til direktivet;

disse kundskaber erhverves, som anført i direktivets artikel 3, stk. 4, enten ved deltagelse i kursus eller gennem praktisk erfaring i en transportvirksomhed eller ved en kombination af de to systemer.

6 Artikel 4, stk. 1, bestemmer, at der kan gives en midlertidig fritagelse for opfyldelse af betingelsen med hensyn til faglig dygtighed i et tidsrum af højst et år, der kan forlænges i seks måneder i særlige tilfælde for at undgå, at en transportvirksomhed — som følge af en virksomhedsindehavers eller leders død eller fysiske eller retlige uskikkethed, som opfyldte kravene om faglig dygtighed — må ophøre eller forsvinde, fordi der ikke er nogen, der da opfylder de nævnte krav;

ifølge artiklens stk. 2 kan medlemsstaternes myndigheder undtagelsesvis i visse særlige tilfælde give en ikke-tidsbegrænset tilladelse til, at driften af transportvirksomheden videreføres af en person, der vel ikke opfylder betingelsen om faglig dygtighed, men har »mindst tre års praktisk erfaring med hensyn til den daglige ledelse af den pågældende virksomhed«.

7 Direktivets artikel 5, stk. 2, bestemmer endelig, at

»... fysiske personer, som i tidsrummet fra den 31. december 1974 til den 1. januar 1978 enten

— har fået tilladelse til at udøve erhverv med godstransport ad landevej uden at have ført bevis for opfyldelse af kravet om faglig dygtighed i henhold til nationale bestemmelser eller

— er blevet udpeget til vedvarende og faktisk at lede transportarbejdet i en virksomhed,

skal inden den 1. januar 1980 opfylde betingelsen med hensyn til faglig dygtighed . . .«.

8 Raad van State har stillet følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Kan medlemsstaterne i medfør af artikel 3, stk. 4, i Rådets direktiv 74/561/EØF af 12. november 1974 om adgang til erhvervet med godstransport i indenlandsk og international transport frit indføre en ordning, hvorefter betingelsen om faglig dygtighed — foruden ved erhvervelse af det faglige bevis — også er opfyldt, når den kompetente myndighed eller institution fastslår den faglige dygtighed på grundlag af en solid og lang praktisk erhvervserfaring af mindst seks års varighed i ledende funktion i en transportvirksomhed?

2. Bliver en tilladelse til at udøve erhverv med godstransport ad landevej, som en medlemsstats kompetente myndigheder har udsted efter den 31. december 1974 men før den 1. januar 1978 til den fysisk person, ugyldig, såfremt vedkommende i henhold til nationale bestemmelser ikke skulle bevise sin faglige dygtighed, og ikke ifølge direktivets artikel 5, stk. 2, inden den 1. januar 1980 opfylder den i artikel 3, stk. 4, omhandlede betingelse med hensyn til faglig dygtighed, og selv om de nævnte myndigheder har meddelt denne tilladelse, fordi de fandt, at der forelå et særligt tilfælde, som anført i artikel 4, stk. 2?

3. Finder artikel 4, stk. 2, i direktiv 74/561/EØF udelukkende anvendelse i det i denne artikels stk. 1 nævnte tilfælde, hvor den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring ad landevej, eller den fysiske person, der opfylder kravene efter artikel 3, stk. 1, litra a) og c), afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet, eller finder bestemmelsen også anvendelse i andre tilfælde?

4. Såfremt spørgsmål 3 besvares bekræftende, omfatter begrebet »fysisk uskikket« i direktivets artikel 4, stk. 1, også det forhold, at en person opnår den alder, hvor han ikke længere anses for arbejdsdygtig?

Vedrørende det første spørgsmål

9 Da der ikke er foretaget nogen samordning af de nationale lovgivninger om erhvervelse af faglig dygtighed, overlader artikel 3, stk. 4, i Rådets direktiv medlemsstaterne at konstatere, om de personer, som ønsker at udøve erhvervet med godstransport ad landevej, besidder den nødvendige fagkundskab;

medlemsstaterne kan vælge mellem følgende systemer til konstatering af denne fagkundskab; enten at kontrollere dette ved en eksamen eller at tage hensyn til en praktisk erfaring på transportområdet, eller ved en kombination af de to systemer.

10 Ifølge de ovennævnte nederlandske bestemmelser kontrolleres den nødvendige fagkundskab via en eksamen, som i givet fald giver ret til et eksamensbevis og ved godtgørelse af praktisk erfaring i en transportvirksomhed i en periode på to år;

11 det første spørgsmål må derfor besvares således, at medlemsstaterne ifølge bestemmelserne i direktivets artikel 3, stk. 4, kan udstede regler, hvorefter konstateringen af, om der foreligger faglig dygtighed, sker enten ved erhvervelse af et eksamensbevis eller på grundlag af en tilsvarende praktisk erfaring, hvis varighed medlemsstaterne selv bestemmer, eller ved en kombination af de to systemer.

Vedrørende det tredje spørgsmål

12 Direktivets artikel 4, stk. 1, giver medlemsstaterne mulighed for at indrømme midlertidig fritagelse for betingelsen med hensyn til faglig dygtighed i særlige begrundede tilfælde, når den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring, afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet;

selv om der ifølge artikel 4, stk. 2, i særlige tilfælde kan indrømmes midlertidig fritagelse, gælder dette dog kun inden for de fastsatte grænser og under de omstændigheder, som anføres i artiklens stk. 1, dvs. i de særlige begrundede tilfælde, hvor den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring, afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet;

13 der kan ikke drages nogen anden slutning, idet stk. 2 omhandler en situation, hvor den person, som ansøger om at udøve erhvervet med godsbefordring, i modsætning til stk. 1, kan henvise til yderligere kvalifikationer (praktisk erfaring i virksomheden) med henblik på ikke at blive midlertidigt men definitivt fritaget for betingelsen med hensyn til faglig dygtighed efter artikel 3, stk. 1, idet fritagelsen dog kun kommer i betragtning, fordi det drejer sig om at give en virksomhed, som bringes i en kritisk situation ved dens leders uventede forsvinden, mulighed for at videreføre sin drift;

det fremgår af adverbiet »endvidere« i begyndelsen af artikel 4, stk. 2, at de to stykker hører sammen;

14 det tredje spørgsmål bør derfor besvares således, at direktivets artikel 4, stk. 2, udelukkende finder anvendelse i det i stk. 1 omhandlede tilfælde, hvor en fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring eller opfylder betingelsen med hensyn til faglig dygtighed, afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet.

Vedrørende det andet spørgsmål

15 Artikel 5 er en overgangsbestemmelse, som omhandler de tilfælde, hvor personer godtgør, at de inden 1. januar 1978 i henhold til nationale bestemmelser i en medlemsstat har haft tilladelse til at udøve erhverv med godstransport ad landevej;

de nævnte personer forudsættes at opfylde betingelsen med hensyn til faglig dygtighed og fritages for at føre bevis herfor;

16 artiklens stk. 2 begrænser imidlertid reglens rækkevidde, idet den bestemmer, at de personer, som i tidsrummet fra den 31. december 1974 til den 1. januar 1978 har fået tilladelse til at udøve det omhandlede erhverv uden at have ført bevis for deres faglige dygtighed, skal gøre dette inden den 1. januar 1980.

Denne bestemmelse er udstedt for at regulere situationer fra før direktivets ikrafttræden (1. 1. 1977) eller de situationer, der var ved at blive undersøgt;

den vedrører andre situationer end de i artikel 4 omhandlede;

17 spørgsmålet bør derfor besvares således, at artikel 5, stk. 2, ikke kan gøres gældende mod personer, som i medfør af artikel 4, stk. 2, har fået en definitiv fritagelse, idet de har mindst tre års erfaring med hensyn til den daglige ledelse af virksomheden.

Vedrørende det fjerde spørgsmål

18 Artikel 4 omfatter de tilfælde, hvor driften af en virksomhed uforudset standses ved, at den person, som leder virksomheden, afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet;

pensionsalderen kan ikke anses som en uventet omstændighed, idet denne kan forudses;

pensionsalderen kan derfor ikke betragtes som henhørende under begrebet »fysisk uskikket«;

19 spørgsmålet må derfor besvares benægtende.

Vedrørende sagsomkostningerne

20 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske regering og af EF-Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres, og da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Raad van State ved mellemafgørelse af 13. juni 1978, for ret:

1. **Medlemsstaterne kan ifølge bestemmelserne i artikel 3, stk. 4, i Rådets direktiv 74/561/EØF udstede regler, hvorefter konstateringen af, om der foreligger faglig dygtighed, sker enten ved erhvervelse af et**

eksamensbevis eller på grundlag af tilsvarende praktisk erfaring, hvis varighed medlemsstaterne selv bestemmer, eller ved en kombination af de to systemer.

2. **Direktivets artikel 4, stk. 2, finder udelukkende anvendelse i det i stk. 1 omhandlede tilfælde, hvor den fysiske person, der udøver erhvervet med godsbefordring eller opfylder betingelsen med hensyn til faglig dygtighed, afgår ved døden eller bliver fysisk eller retligt uskikket til at udøve erhvervet.**

3. **Artikel 5, stk. 2, kan ikke gøres gældende mod personer, som i medfør af artikel 4, stk. 2, har fået en definitiv fritagelse, idet de har mindst tre års erfaring med hensyn til den daglige ledelse af virksomheden.**

4. **Begrebet »fysisk uskikket« i direktivets artikel 4, stk. 1, omfatter ikke det forhold, at en person opnår den alder, hvor han ikke længere anses for arbejdsdygtig.**

Mertens de Wilmars Donner O'Keeffe

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. marts 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS
(se sag 145/78, s. 1033)